

MUSEETS ERHVERVELSER

September 1964 - september 1965

ALT HVAD DER HAR med udgravninger at gøre har museet i de senere år - på grund af afmagt hos leder og stab - overladt til Nationalmuseet, så oldsagsfund er i år kun repræsenteret med et eneste nummer, nemlig en såkaldt sildebensbrolægning, der stammer fra jernalderbopladsen ved Nørhedegård i Visby - skænket af arbejdsformand *Bjerre Christensen*, som omhyggeligt har pillet stenene op og anbragt dem i en kasse i den orden, hvori de for 2000 år siden blev nedlagt. (Se artiklen om udgravningerne i Visby i denne årbog).

Mønter er skænket af *Elmo Petersen*, Grønningen, og *A. C. Madsen*, Færgegård, og en medalje fra Chr. VIII's kroning af *S. Kielsingård*, Vildsund.

Chr. Skammelsen, Skyum: Alenmål, 2 små dukker og en pilekløver eller kløvepind, et redskab, hvormed man flækkede pilegrene, som skulle bruges til binding af løb.

Kristian Svingel, Sønderhå: Mangletræ med stok fra 1842.

Titte Eyber Holst: Håndklæde, vævet i 1850 på Gl. Ørum.

Fru B. Bjerregård: Barnesærk, armbånd af hår, paraply og lorgnetter i etui.

Ellen Andersen, Krik: Kasket og rundpuldhat, hvid kjole med blonder og rødt, hjemmenvævet, uldent skørt, vævet og båret af giverens bedstemoder, *Else Elise Jensen f. Hansen*.

Lods Andersen: Thisted Sømandsforenings fane.

Fru Vøhtz, Thisted: Skilt fra Helstrups Vinhandel, oprettet 1868 af etatsråd, konsul *Wilhelm Helstrup*. Senere overdraget til konsul *S. W. Vøhtz*, hvis søn førte firmaet videre. Den flotte drueklase hang i mange år ved hotel Ålborg, hvor forretningen oprindeligt lå. I de senere år har den hængt i Thorsgade. Et malet glasskilt, som også stammer fra firmaets første tid, er et af en serie, der var anbragt hos forretningens kunder ud over landet. Med gaven fulgte en metaltud til aftapning af vinankre samt to hovedbøger.

Anton Foged, Tingstrup: Skæppe og favnemål.

Chr. Gade, Skinnerup: To udskårne rammer.

Fru dyrlæge Dohn, Snedsted: Fransk sjal.

Petrea Eriksen, Skovgade: To sjaler.

Skrædder Poulsen, Havnestræde: Blå, langærmet herrevest.

Skovsgård, Elmegade: Lejekontrakt.

Albinus Pedersen, Hillerslev: 2 sukkertænger, stegegaffel, knibtang til grisetænder. Tingene stammer fra *Kudsk*'s gård i Nors, hvor den kendte benbrudslæge *Stine Kudsk* i mange år havde sit "hospital".

Fra *Kjelstrup Svanborg*, Nors, har museet modtaget et ligvers over *Stine Kudsk*, som blev begravet den 6. marts 1897. Da hele hendes levnedsløb er skitseret i fortalen, skal den gengives her - let moderniseret: *Hvor for vidner alt her omkring os om sorg, og hvorfor fyldes øjnene med vemods tårer; jo, thi her er henlagt de jordiske levninger af vor dyrebare Ane Kirstine Kudsk, født Stentoft, sine ægte fællers trofaste ledsager, sine plejebørns omhyggelige moder, nødlidendes hjælper og rådgiver, de fattiges trøster og støtte, venners usvigelige ven. Hun var født i Vandet år*

1809 d. 15. april af forældrene -----
og hendes barndom og ungdom hen gled i fryd og håb for de elskede forældre. Chr. Stentoft, V. V. Stedfader Chr. Frøkjær. År 1826 den 11. nov. indlod hun sig i ægteskab med ungarl, sår- og benbrudslæge *Niels Kudsk af Nors*, med hvem hun levede et lykkeligt ægteskab, til han ved døden kaldtes bort d. 8. februar 1849. Fra den tid kan det siges, at hun fik den videnskab og gave at hundreder af forulykkede søgte og fandt råd og hjælp hos hende. År 1849 d. 14. dec. indgik hun i andet ægteskab med ungarl *Peder Vestergaard Kudsk*, med hvem hun levede i det kærligste ægteskab, til han af Herren blev hjemkaldt d. 16. dec. 1888. Nu stod hun ene, men hun havde en støtte i sin kære plejesøn - *Niels Kudsk* - som med sønlig kærlighed stod hende bi i hendes gerning, hjælp hende, når en nødlidende trængte til hjælp og levede sig ind i hendes livsgerning og tankesæt, så deres formål og bestræbelse for fællers og andres vel smeltede sammen til én tanke og et håb. Nu, da alderdommen trykkede hende og gjorde sin magt gældende, stod han som en kærlig søn, og ved hjælp af en opofrende plejesøster ydede de den kære plejemoder den støtte, som hun hårdt trængte til og den kærlighed, som hun så rigeligt fortjente. Vidt omkring vil hendes død spørges og modtages med sorg, thi hun vil efterlade sig et minde og et navn, som sent vil glemmes.

Herefter følger to vers.

Købmand Nielsen, Åbakkevej: Skudsmålssbog for *Poul Nielsen Rask*, Torsted. Bogen følger ham fra han i 1836 bliver konfirmeret, til han i 1843 vender hjem til Torsted til faderen, der nu behøver hans hjælp hjemme. Fra samme er modtaget "Nogle gudelige Digte tilegnede *Peder Salomonsens Datter Ane Pedersen Brund* på hendes Confirmationsdag, den 11. April 1847". De er skrevet af *Parmo Carl Petersen*, der var lærer og kirkesanger i Hillerslev fra 1838 til sin død 1859. *Ane Pedersdatters fader, Peder Salmonsen*, var født i Torsted 1787 i V. Hulgård, den gård, som nu ejes af hendes sønnesøn, *Poul Pedersen Rask*. Af fortalen til digtene fremgår det, at hun og hendes forældre havde taget del i de såkaldte gudelige forsamlinger, en forløber for de grundtvigske og indremissionske vækkelsesbevægelser. Både *Christen Kold* og *Parmo Carl Petersen* tog ivrig del i disse forsamlinger.

Anne Pedersdatter blev gift med ovennævnte *Poul Nielsen Rask*, der var gårdmand og sognefoged i Torsted.

Gennem guldsmed *Henningsen* har museet erhvervet en merskumspibe med sølvbeslag, lavet af guldsmed *Brink* (Thisted 1832-85), og 6 spiseskeer og 3 teskeer, ligeledes af *Brink*. Spiseskeerne er mærket: NCS MgJD Torsted 1841, og ifølge lærer *Torsten Balle*, Torsted, må de have tilhørt *Niels Christensen*, gårdmand i Torsted, sognefoged, f. i Villerslev, død i Thisted 1894, 82 år gl., og hustru *Margrethe Jacobsdatter*, f. i Hundborg 1802, død 1886. Hun havde

før været gift med gårdmand Jens Christian Jensen af Torsted, f. i Torsted 1782, død 1840. Da han var død, rygtedes det langt omkring, at der var en rig enke i Torsted, og da Niels Christensen hørte det, sadlede han straks en hest og red til Torsted for at bejle. Han blev antaget, og de blev gift 1841. De havde ingen børn selv, men de fik efterhånden nogle plejebørn af deres nærmeste familie. Niels Christensen stiftede et legat, hvis renter endnu uddeles i Torsted.

Guldsmed *Henningsen* har skænket to billeder fra det gamle Thisted. Det ene er et torvebillede fra Store Torv før kongestatuen blev rejst (1910), det andet er guldsmed Henningsens forretning i Jernbanegade 1918, det år, da C. V. Henningsen overtog forretningen efter guldsmed Hartvig. To år senere blev den flyttet til Storegade.

Pens. overlærer, frk. *Mathea Christensen* har skænket et billede af sin fader, der døde 1924, 77 år gammel. Han var ved sin død en af Danmarks ældste jernbanemænd. Den gamle togfører var med, da det første tog førtes til Thisted i 1882.

Fra Chr. Kolds dattersøn, *Chr. Kold Pedersen*, har museet fået to billeder, som Chr. Kold havde med hjem på sin lille vogn på turen gennem Europa fra Smyrna til Thisted.

Besøget på museet har i det forløbne år været normalt. Det svinger som regel omkring 2.000. I år har udslaget været til den gode side. Det er i ferietiden, besøget er størst, og det er mest turister, der kommer. Man kunne ønske, at nogle flere thyboer ville komme og se på sagerne.

Rettelse: I Historisk Årbog for 1964 skrev jeg, at museet fra kunstneren Johan Galster havde modtaget en radering af Thisted kalkværk. Jeg er blevet gjort opmærksom på, at det drejer sig om en originaltegning af kalkværket med de 3 nu nedrevne kalkbrænderiskorstene. S.G.

(Kilde: Historisk Årbog for Thisted amt 1965, side 153-157).